

Малые жанры фольклора на занятиях по русскому языку как иностранному

Кохно О.И.

Белорусский национальный технический университет

На занятиях по русскому языку как иностранному (РКИ) необходимо использовать богатейший фольклорный материал (малые жанры) как для расширения лексического запаса, усвоения норм литературного языка, развития общей культуры речи, так и в целях знакомства иностранных студентов с духовными традициями славянских народов. Все это направлено и на то, чтобы облегчить процесс их социально-культурной адаптации.

На начальном этапе, когда изучается практическая фонетика, можно порекомендовать использовать скороговорки, которые очень разнообразны и по объему могут быть от одного предложения до стихотворного текста. Звукопись скороговорок, сочетание одних и тех же звонких и глухих звуков развивает правильную артикуляцию, верное произношение. В прибаутках, считалках, закличках также очень важна звукопись. Разница состоит в том, что прибаутки никогда не сопровождалась действиями, а заклички и считалки всегда были связаны с народными обрядами и играми. Прибаутки – стихи-шутки, главными героями которых являются люди и олицетворенные животные. На этапе освоения звукового строя языка эти произведения просты, доступны и развивают чувство юмора. Таким же целям служат и считалки. Жанр заклички отличается особой эмоциональностью, яркостью образа и звучания. Эти произведения обращают внимание на различные явления природы и сезонные изменения. Пословицы, поговорки и загадки лучше использовать на продвинутом этапе изучения РКИ, поскольку они имеют иносказательный характер и требуют более высокой языковой подготовленности. Пословицы и поговорки по праву называют «народной мудростью», они обобщают многовековые наблюдения о человеке и его месте в мире. Им свойственна краткость формы и глубина мысли. Загадка развивает наблюдательность. Она представляет собой замысловатый вопрос, выраженный в форме метафоры. Обращая внимание на свойства явлений окружающего мира, на причинно-следственные связи в нем, загадка развивает еще и абстрактное мышление у человека. Поэтому так важно подбирать для работы с иностранцами произведения, в которых есть красота художественного образа, переданная языковыми средствами. Таким образом, использование стихотворных малых жанров фольклора помогает иностранным студентам быстрее освоить все богатства русского языка, а отбор материала и комментариев к нему осуществляется преподавателем и

зависит от уровня владения РКИ учащимися.

УДК 811.161.3

Абураца ці забайляца? Інтэрферэнцыйныя памылкі ў тэкстах надпісаў на візуальных аб'ектах

Гіруцкая Л.А., Сахончык А.П.

Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт

Праграма дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” прадугледжвае вывучэнне тэмы “Праблема двухмоўя ў Рэспубліцы Беларусь. Моўная інтэрферэнцыя як вынік білінгвізму і яе віды”, вынікам чаго павінна стаць уменне аналізаваць і інтэрпрэтаваць з’яву гістарычнага білінгвізму, прычыны і вынікі яго, асаблівасці беларуска-рускага і руска-беларускага білінгвізму. Адзначым, што студэнты праяўляюць зацікаўленасць у вывучэнні гэтай тэмы, лічаць яе карыснай і актуальнай, цесна звязанай з праблемамі культуры маўлення, бо пошук, аналіз і класіфікацыя інтэрферэнцыйных памылак вымушаюць крытычна ацэньваць сваё і чужое маўленне, як пісьмовае, так і вуснае, спрыяюць свядомаму выкарыстанню ўнармаванай беларускай і рускай мовы.

У дакладзе прааналізаваны прыклады памылак у надпісах на шыльдах дзяржаўных і недзяржаўных устаноў і назваў вуліц і прыпынкаў грамадскага транспарту, на дарожных знаках, у тэкстах рэкламна-агітацыйных плакатаў, прыватных аб’яў і інш. Гэтыя прыклады можна класіфікаваць наступным чынам: памылкі ў беларускіх тэкстах пад уплывам рускай мовы (З ДНЕМ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ, Прыемная камісія, Гандлёвы цэнтр “Сталіца”, станцыя метро “Маладзежная”, “Міністэрства ўнутраных спраў” на ўваходзе ва ўстанову Фрунзенскага аддзела дэпартаменту аховы Мінска, В’етнамскі культурны *цэнтр* у БНТУ, вуліцы Гікала, Есеніна, прыпынак “Гэатральная”); памылкі ў рускіх тэкстах пад уплывам беларускай мовы («Милицыя», Кафэ “Бистро” ў БНТУ, вуліцы **Полночная, Будаўніков, Крынічная**); памылкі, якія, на наш погляд, выкліканыя бязграматнасцю канкрэтных аўтараў і не могуць быць “апраўданыя” ўплывам інтэрферэнцыйных працэсаў (Кунцаўшчына, Либрэта, вуліца Шчадрыны, жыльцы).

Думаецца, што для павышэння прэстыжу роднай мовы чакаць росту адказнасці і грамадскай аўтараў надпісаў не варта: сітуацыя з наяўнасцю вялікай колькасці падобных памылак патрабуе дзяржаўнага ўмяшальніцтва і рэгулявання, каб тэксты надпісаў на публічных візуальных аб’ектах абавязкова зацвярджаліся спецыяльным органам нахшталь Арфаграфічнай камісіі. Доклад праілюстраваны відэа- і фотаматэрыяламі.